

UCHWAŁA NR 432/XXXVI/21
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
z dnia 27 września 2021 roku

***w sprawie niezwłocznego rozpoczęcia prac legislacyjnych nad projektem Ustawy
o związku metropolitalnym w województwie pomorskim***

Na podstawie art.18 pkt. 20 ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 1668 ze zm.¹) oraz § 10 ust. 2 Statutu Województwa Pomorskiego (Dz. Urz. Województwa Pomorskiego z 2002 r. Nr 39 poz. 905 ze zm.²).

Sejmik Województwa Pomorskiego uchwala apel:

§ 1

Sejmik Województwa Pomorskiego apeluje do Prezydium Sejmu RP o niezwłoczne rozpoczęcie, na posiedzeniu plenarnym, pierwszego czytania projektu Ustawy o związku metropolitalnym w województwie pomorskim (druk nr 646) wniesionego przez Senat RP.

§ 2

Zobowiązuje się Przewodniczącego Sejmiku Województwa Pomorskiego do przekazania niniejszego apelu Marszałek Sejmu RP.

Przewodniczący
Sejmiku Województwa Pomorskiego

Jan Kleinsmidt

¹ Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 2021 r. poz. 1038.

² Zmiany tekstu jednolitego Statutu zostały ogłoszone: Dz. Urz. WP z 2004 r. Nr 56, poz. 1095, z 2006 r. Nr 80, poz. 1691, z 2008 r. Nr 76, poz. 1993, z 2013 r. poz. 3157, z 2018 r. poz. 4123.

UZASADNIENIE

Ustawa o związku metropolitalnym w województwie pomorskim jest odpowiedzią na potrzebę instytucjonalnego wsparcia dla wykonywania zadań o charakterze przekraczającym kompetencje pojedynczych samorządów położonych w Obszarze Metropolitalnym Gdańsk-Gdynia-Sopot (dalej: OMGGS). Na zasadność wprowadzenia takiej regulacji wskazują: dotychczasowe wspólne oddolne inicjatywy samorządów i partnerów społeczno-gospodarczych zmierzające w kierunku integracji metropolitalnej; struktura przestrzenna i charakter powiązań funkcjonalnych pomiędzy różnymi częściami OMGGS, a także ustalenia wynikające z dokumentów strategicznych i planistycznych (w szczególności Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot).

OMGGS jest najważniejszym ośrodkiem metropolitalnym położonym w północnej Polsce i jednocześnie w południowej części basenu Morza Bałtyckiego o regionalnej, lecz także ponadnarodowej sile oddziaływania. OMGGS jest zamieszkały przez blisko 1,6 mln mieszkańców. Zasięg obszaru metropolitalnego wyznaczany jest nie tylko granicami administracyjnymi powiatów, ale przede wszystkim silnymi powiązaniem funkcjonalnymi związanymi z rynkiem pracy. Jednym z kluczowych elementów wskazujących na jego zasięg jest sieć transportowa, której podstawę stanowi Szybka Kolej Miejska, uzupełniana obecnie przez Pomorską Kolej Metropolitalną, która została uruchomiona w 2015 r. W 2011 roku powstało Stowarzyszenie Gdański Obszar Metropolitalny (obecnie Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot), zrzeszające aktualnie 59 miast, gmin wiejskich i powiatów, którego celem jest wspieranie integracji metropolitalnej i reprezentowanie interesów swoich członków. Współpraca metropolitalna w OMGGS obejmuje szereg inicjatyw w dziedzinach rynku pracy, promocji gospodarczej i turystycznej, edukacji, transportu, a także środowiska i kultury. W październiku 2015 roku, samorzady zrzeszone w stowarzyszeniu przyjęły Strategię OMGGS do roku 2030, Strategię Transportu i Mobilności OMGGS do roku 2030, Strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych OMG-G-S do 2020 r. oraz Program Gospodarki Niskoemisyjnej OMGGS. W grudniu 2016 został przyjęty Plan Zagospodarowania Przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot do 2030 roku, dzięki czemu metropolia dysponuje pakietem dokumentów strategicznych wyznaczających kierunki jej rozwoju na najbliższe kilkanaście lat. Pakiet dokumentów strategicznych OMGGS zawiera gruntowną analizę uwarunkowań przestrzennych, komunikacyjnych, gospodarczych i społecznych oraz plany rozwoju potencjału w perspektywie roku 2030. Wymienione dokumenty mogą stanowić podstawę do przygotowania strategii rozwoju związku metropolitalnego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego związku metropolitalnego.

Jak pokazują dotychczasowe doświadczenia w zakresie integracji metropolitalnej (zarówno krajowe, jak i zagraniczne), trudno o efektywne wykonywanie zadań z zakresu transportu zbiorowego oraz planowania przestrzennego (kluczowych przede wszystkim z punktu widzenia mieszkańca metropolii) tylko i wyłącznie w oparciu o oddolną współpracę samorządów. Problemem nie jest brak woli współpracy pomiędzy samorządami i partnerami społeczno-gospodarczymi, ale brak wystarczających środków na realizację tych zadań.

Związek metropolitalny to forma zrzeszenia jednostek samorządu terytorialnego, wprowadzona do polskiego porządku prawnego ustawą z dnia 9 października 2015 r. o związkach metropolitalnych (Dz. U. 2015, poz. 1890). Zasadniczą różnicą w odniesieniu do funkcjonowania istniejących wcześniej struktur metropolitalnych było określenie katalogu obligatoryjnych zadań związku metropolitalnego i zapewnienie mu finansowania z budżetu państwa. Celem wprowadzenia regulacji było wzmocnienie potencjału rozwojowego polskich obszarów metropolitalnych - tak aby mogły stać się partnerami dla europejskich i światowych metropolii, a także żeby mogły z nimi konkurować. Ustawa z 2015 roku, dająca, po spełnieniu określonych przesłanek, możliwość utworzenia w drodze aktów wykonawczych związków metropolitalnych nawet na dwunastu obszarach w kraju, została uchylona po wejściu w życie ustawy z dn. 9 marca 2017 r. (Dz. U. 2017, poz. 730) o związku metropolitalnym w województwie śląskim. Nowa regulacja wyklucza możliwość tworzenia związków metropolitalnych poza Konurbacją Śląską. Do utworzenia związku metropolitalnego w województwie pomorskim jest zatem konieczna odrębna ustawa.

Projekt ustawy dla Pomorza jest wzorowany na rozwiązaniach GZM. Podobnie jak na Śląsku, określa główne zadania związku metropolitalnego, wśród których są: transport zbiorowy, przebieg dróg, strategia, planowanie przestrzenne i promocja. Pomorski projekt zawiera szóste dodatkowe działanie – ochronę środowiska i adaptację do zmian klimatu, na które ze względu na geograficzne położenie jesteśmy jednym z najbardziej narażonych regionów w kraju.

10 września 2020 r. Senat RP, podczas sesji plenarnej izby wyższej, zdecydowaną większością głosów poparł projekt ustawy metropolitalnej w województwie pomorskim. Projekt ustawy, jako senacka inicjatywa ustawodawcza, został skierowany do Sejmu. Od 30 września 2020 r. projekt aktu prawnego oczekuje na włączenie go do porządku obrad Sejmu RP.

Wobec powyższego rozpoczęcie pierwszego czytania projektu ustawy o związku metropolitalnym w województwie pomorskim jest w pełni uzasadnione.